

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-717

1.9.2022

If Skadeforsikring NUF

Næringsliv

Tap av nøkler – utskiftning av låssystemer dekket under nøkkelforsikring? – objektivt ansvar?

En mappe med nøkler tilhørende sikredes oppdragsgivere ble stjålet fra sikredes bil. Én av sikredes oppdragsgivere fremmet krav om dekning for utskiftning av låssystemer. Selskapet avviste ansvar for tapet av nøklene. I den forbindelse anførte selskapet at det ikke forelå rettslig erstatningsansvar for sikrede overfor oppdragsgiverne ettersom sikrede ikke hadde opptrådt uaktsomt i sin håndtering av nøklene. Sikrede gjorde gjeldende at tilleggsdekningen utvidet forsikringen til å omfatte et objektivt ansvar ved tap av nøkler. Nemnda kom til at sikrede verken kunne kreve erstatning for utskiftning av låssystemene under bedriftsansvarsforsikringen eller under tilleggsdekningen, herunder at sikrede ikke var ansvarlig overfor oppdragsgiver på objektivt grunnlag.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 500 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for utskiftning av låssystemer hos sikredes oppdragsgivere under sikredes bedriftsansvarsforsikring.

Sikrede har bedriftsansvarsforsikring hos selskapet med tilleggsdekningen "Tap av oppdragsgivers nøkler". Forsikringsbeviset har følgende omtale av forsikringen:

DINE FORSIKRINGER	PRIS FOR AVTALEPERIODEN	(...)	PRIS PER ÅR
Ansvarsforsikring	(...)		(...)
Næringsvirksomhet			
Bedriftsansvar	24 473		24 473
Tap av oppdragsgivers nøkler	1 629		1 629
(...)			
Bedriftsansvar			

Gjelder for følgende av virksomhetens aktiviteter:

- Tjenester i tilknytning til vaktjenester

(...)

Tap av oppdragsgivers nøkler

Gjelder for følgende av virksomhetens aktiviteter:

- Tjenester i tilknytning til vaktjenester

Forsikringsvilkårene har følgende vilkår:

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset (sikrede).

(...)

Forsikringen omfatter også direkte ansvar som ansatte pådrar seg hvis ansvaret etter lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skl) § 2-1, kunne vært gjort gjeldende overfor arbeidsgiveren, og skaden ikke er voldt av de(n) ansatte ved forsett.

(...)

4 Hva som inngår i forsikringen

Bedriftsansvar

Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, jf. kap 5 "Forsikringens omfang", som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset, herunder som eier eller bruker av fast eiendom som benyttes i virksomheten.

(...)

5 Forsikringens omfang

5.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter skade på person eller ting

(...)

- Tingskade anses inntruffet når løsøre (herunder dyr) eller fast eiendom skades eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagret informasjon forvanskes eller går tapt på annen måte.

Økonomisk tap som følge av en dekningsmessig skade regnes som del av denne, også når den dekningsmessige skade ikke overstiger egenandelen.

(...)

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

(...)

5.2.2 Gjenstander sikrede har i sin varetekt

Forsikringen omfatter ikke skade på eller tap av følgende ting som sikrede leier, låner eller besitter:

(...)

- oppdragsgivers nøkler.

Truck

Forsikringen omfatter likevel skade på tilfeldig lånt truck som brukes til lasting og lossing.

Forsikringen omfatter likevel sikredes rettslige erstatningsansvar for omkostninger ved nødvendig skifting/endring av låser/låsesystemer hos oppdragsgiver som følge av at sikrede taper nøkler tilhørende oppdragsgiver.

Sikrede meldte om tap av nøkler tilhørende oppdragsgivere 4.11.21 og oversendte følgende forklaring:

Korleis blei tjuveriet gjennomført?

Vekter var på normal runde for å foreta flere åpninger av våre kunders eiendommer, tjenesten leveres fra (...) å gjennomføres på følgende måte. Vekter kjører etter en bestemt kjøre liste knyttet til den sonen han jobber i. Vekter tar kun med seg (fra bilen på adressen) de nøkler han trenger for å låse opp den enkelte eiendommen/adressen. Dette gjennomføres med bakgrunn i at vekteren ikke skal bli overfalt og fratatt nøkler under selve runden der eiendommene åpnes. Adgangs materiell Kort og nøkler oppbevares kun i bilene på selve rundene, ved oppstart av det enkelte skift kvitteres nøkler og kort ut fra hoved-safen (...). Samme prosedyre gjennomføres når skiftet er over. Nøkler telles og kontrolleres daglig i henhold til egen liste.

I dette tilfelle skjedde tyveriet i forbindelse med åpning av (...) Vekter parkerte på vanlig måte i gaten utenfor senteret (Uniformert vekterbil), oppdraget her er å låse opp 2 utvendige dører og 1 innvendig dør. Vekter hentet etter prosedyren ut det nøkkel-settet som tilhører senteret fra softbaggen, lukket baggen forlot og låste bilen. Han gikk så inn i senteret for å utføre oppdraget. I følge vitner kom det så en person på el sparkesykkel opp (...). Han knuste ruten på Høyre side (ut mot gaten) og var innom bilen noen få sekunder.

Han forlot så bilen på El sparkesykkelen (...)

Når vekter returnerer fra Senteret ca 3 minutter senere oppdager han at høyre rute (front) er knust, videre ser han at softbaggen som var plassert ved mitt konsollen er borte.

(...)

Korleis var nøklane lagra då tjuveriet oppstod?

Alle nøkler og kort som brukes på selve runden oppbevares i en soft bag. Dette er en sort mappe av fiberplast som lagres i bilene for ikke å ha synlige nøkler i øyesyn fra utsiden av bilen. Når bilen forlates låses den av, dette bekreftes med et kraftig blink i alle lykter med påfølgende lyd. Bilen har i tillegg en mobil rykk-safe som inneholder andre nøkler som ikke brukes under selve åpnings runden.

Den 8.11.21 ba selskapet om ytterligere informasjon og fikk følgende forklaring:

(...) har siden 2010 innehatt godkjenning fra Politiet som godkjent vaktsselskap, politiet gjennomfører årlig kontroll av selskapets rutiner og praksis i henhold til statlige retningslinjer. Selskapet har siden oppstart ikke hatt pålegg om endringer i struktur eller håndtering. Det vises videre til at dette er første gangen selskaper har hatt tap av adgangs materiell. Vi innehar, for våre kunder adgangs materiell til flere hundre eiendommer med påfølgende strenge rutiner rundt håndteringen av alle typer adgangs materiell.

Sikredes oppdragsgiver A. oversendte fakturaer for utskiftning av låssystem til selskapet. Den 11.1.22 informerte selskapet sikrede om at det hadde mottatt krav fra A. om dekning for utskiftning av låssystem på tre eiendommer.

Selskapet avviste ansvar for tapet av nøklene 25.1.22 med den begrunnelse at det ikke forelå rettslig erstatningsansvar for sikrede overfor kravstiller. Selskapet anførte også at utgiftene ikke var dekket som redningsomkostninger fordi det ikke var overhengende fare for fremtidig skade hos A.

Den 15.2.22 viste A. til at sikrede hadde nøkkelforsikring hos selskapet. A. gjorde gjeldende at sikrede uansett var ansvarlig på alminnelig erstatningsgrunnlag fordi nøklene ikke ble oppbevart forsvarlig samt at sikrede var erstatningsansvarlig som arbeidsgiver.

Selskapet gjentok sitt standpunkt 22.2.22 med den begrunnelse at det ikke forelå rettslig erstatningsansvar for sikrede.

Sikrede krever dekning under ansvarsforsikringen for erstatningskrav fra sine oppdragsgivere. Nøklene til diverse bygg ble stjålet ved innbrudd i én av sikredes biler under en ordinær vekterrunde. Erstatningskravet fra kundene er på ca. kr 500 000. Nøklene var i tyvenes besittelse, og det var derfor stor risiko for skade. Om tyvene hadde gjort bruk av nøklene, ville de fått tilgang til store verdier og taushetsbelagte opplysninger. Sikrede overholdt alle sikkerhetstiltak og kan ikke bebreides for hendelsen. Sikrede har strenge rutiner for håndtering av nøkler og adgangsmateriell på kundenes eiendommer. Forsikringen omfatter "tap av oppdragsgivers nøkler". Unntaket i pkt. 5.2.2 gjelder "skade på oppdragsgivers nøkler", ikke følgeskade for tap av nøkler, slik denne saken gjelder.

Nøkkelforsikringen gir dekning utover det som følger av en alminnelig ansvarsforsikring. Selskapets beskrivelse av nøkkelforsikringen gir liten mening hvis man sammenligner den med ansvarsforsikringen. Dersom selskapets forståelse av nøkkelforsikringen er korrekt, har sikrede betalt et tillegg for et forsikringsprodukt som allerede er dekket gjennom ansvarsforsikringen. En naturlig forståelse av avtale og vilkår tilsier at nøkkelforsikringen har et utvidet dekningsomfang,

og at den omfatter et objektivt ansvar ved tap av nøkler. Det er selskapet som må svare for evt. uklarheter i sine forsikringsvilkår.

Tyveriet fremsto som målrettet ved at tyven tok seg frem til den aktuelle vekterbilen uten å vise interesse for øvrige biler. Glassruten ble knust med ett slag med det som oppfattes å være en glassknuser. Tyven tok kun med seg mappen med nøklene. Det er sannsynlig at tyven valgte seg ut sikredes bil som mål for innbruddet, og tyven ønsket tilgang til mappen med nøkler. Ettersom tyveriet var såpass målrettet, er det grunn til å tro at tyven hadde kunnskap om hvor de aktuelle nøklene hørte til. Det kan heller ikke utelukkes at tyven hadde observert sikredes vekterbiler over lengre tid, slik at vedkommende lett kunne identifisere de tilhørende objekter.

Oppdragsgiver A. og oppdragsgiver B. valgte å skifte låssystemer. A. og B. har lokaler for kunder som besitter betydelige verdier og taushetsbelagt informasjon. Dette er et typisk følgetap om må være dekket under nøkkelforsikringen.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det ikke foreligger noe rettslig erstatningsansvar for sikrede, jf. pkt. 4. For at det skal foreligge et rettslig erstatningsansvar, må det påvises et økonomisk tap som nyter et erstatningsrettslig vern, ansvarsgrunnlag, samt årsakssammenheng mellom den ansvarsbetingende handlingen/unnlåtelsen og det økonomiske tapet. Forsikringen omfatter ikke enhver form for kostnader som kan oppstå i forbindelse med bortkomne nøkler.

Etter selskapets vurdering foreligger det ikke et rettslig erstatningsansvar for de fremsatte kravene. Kostnadene til utskiftning av låssystem er ikke et økonomisk tap som er erstatningsrettslig vernet. Utgangspunktet i norsk erstatningsrett er at erstatning er aktuelt der virkningen av skade er inntrådt. Preventive utgifter er imidlertid utgiftene en part har pådratt seg for å unngå mulig skade. For at disse skal anses å være erstatningsmessig vernet, må det foreligge "fare for at potensiell skade skal materialisere seg (som må) oversige en viss minsteterskel", jf. Askeland s. 34. Bestemmelsene i forsikringsavtaleloven §§ 6-4 og 4-10 har overføringsverdi for vurderingen av hvorvidt de preventive utgiftene kan anses som erstatningsmessige etter norsk rett. Det foreligger ikke en "overhengende fare" eller betydelig fare for skade i form av innbrudd. Nøklene var ikke markert på en måte som er gjenkjennelig for uvedkommende. Det er heller ingen andre holdepunkter for at nøklene ble frastjålet i forbindelse med organisert kriminalitet, eller at gjerningsperson hadde kunnskap om hvor nøklene tilhørte. Lokasjonen der nøklene ble frastjålet var forholdsvis langt unna de objektene nøklene tilhørte. Sikrede har uansett ikke opptrådt uaktsomt i sin håndtering av nøklene, noe som innebærer at sikrede ikke kan holdes erstatningsansvarlig for utgiftene til låsskifte.

Både den alminnelige bedriftsansvarsforsikringen og nøkkelforsikringen kategoriseres som ansvarsforsikringer. Unntaket i pkt. 5.2.2 innebærer at tap av oppdragsgivers nøkler aldri vil anses som en dekningsmessig skade under den alminnelige bedriftsansvarsforsikringen.

Nøkkelforsikringen fører til at varetektsunntaket i pkt. 5.2.2 oppheves for oppdragsgivers nøkler. Sikredes anførsel om at forsikringen omfatter tap av nøkler og evt. økonomiske tap i forbindelse med skifte av lås på objektivt grunnlag er ikke riktig.

Det er ikke fremlagt noe dokumentasjon som underbygger påstanden om at bilruten er knust med glassknuser. Det er heller ikke dokumentert at bilen og nøkkelmappen var et planlagt mål for tyven eller utført som organisert kriminalitet. Det foreligger ikke informasjon som tilsier at tyven hadde kunnskap om hvor de uidentifiserbare nøklene tilhørte.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for tap av nøkler.

Sikrede har bedriftsansvarsforsikring med tilleggsdekningen "Tap av oppdragsgivers nøkler".

Sikredes bedriftsansvarsforsikring omfatter sikredes *rettslige erstatningsansvar for skade som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset*, jf. vilkårenes pkt. 4. Ifølge forsikringsbeviset gjelder bedriftsansvarsforsikringen og tilleggsdekningen ved *tjenester i tilknytning til vakttjenester*.

Ifølge vilkårenes pkt. 5.1 anses tingskade som *inntruffet når løsøre skades eller går tapt på annen måte*. Det presiseres videre at *økonomisk tap som følge av en dekningsmessig skade regnes som del av denne*.

Bedriftsansvarsforsikringen har imidlertid følgende unntak:

5.2.2 Gjenstander sikrede har i sin varetekt

Forsikringen omfatter ikke skade på eller tap av følgende ting som sikrede leier, låner eller besitter:

(...)

- oppdragsgivers nøkler.

Tap av oppdragsgivers nøkler er dermed ikke dekket av bedriftsansvarsforsikringen. Det følger da av 5.1 at økonomisk tap som følge av tap av nøkler heller ikke er omfattet av forsikringen.

Sikrede har imidlertid tilleggsdekning som omfatter:

sikredes rettslige erstatningsansvar for omkostninger ved nødvendig skifting/endring av låser/låsesystemer hos oppdragsgiver som følge av at sikrede taper nøkler tilhørende oppdragsgiver.

Klausulen innebærer at selskapet er ansvarlig for bl.a. endring av låser/låsesystemer etter tap av nøkler såfremt det foreligger "rettslig erstatningsansvar" for dette. En forutsetning for rettslig erstatningsansvar er at det foreligger et ansvarsgrunnlag. Nemnda forstår situasjonen slik at sikrede i sin kontrakt med oppdragsgiver er ansvarlig for tap av nøkler og evt. utskiftning av nøkler som følge av sikredes uaktsomhet. Kontrakten gir i så fall ikke grunnlag for objektivt ansvar for tap av nøklene. Avgjørende for ansvar for sikrede og dekning under ansvarsforsikringen er derfor at sikrede har utvist uaktsomhet.

Tapet av nøklene skjedde under vekterarbeid utført av en ansatt hos sikrede. Det relevante ansvarsgrunnlaget blir da arbeidsgiveransvaret etter skadeserstatningsloven § 2-1 første ledd:

Arbeidsgiver svarer for skade som voldes forsettlig eller uaktsomt under arbeidstakers utføring av arbeid (...) for arbeidsgiveren, idet hensyn tas til om de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt. Ansvaret omfatter ikke skade som skyldes at arbeidstakeren går utenfor det som er rimelig å regne med etter arten av virksomheten eller saksområdet og karakteren av arbeidet eller vervet.

Arbeidsgiver er etter bestemmelsen ansvarlig for uaktsomhet fra en ansatt, idet hensyn tas til om det krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten er tilsidesatt. Spørsmålet blir derfor om vekteren handlet uaktsomt sett opp mot de krav man med rimelighet kan forvente til slik virksomhet.

Nemnda forstår saken slik at vekteren fulgte sikredes interne rutiner for nøkkelhåndtering ved oppdraget. Nøklene ble etter det opplyste oppbevart i en sort mappe mellom setet og midtkonsollen i en låst vekterbil da de ble stjålet. Slik saken er opplyst, kjørte gjerningspersonen el-sparkesykkel bort til vekterbilen, knuste vinduet og tok mappen med nøkler før han kjørte av gårde. Sikrede har forklart at vekteren var borte fra bilen i ca. tre minutter. Det er ikke påvist at vekteren handlet i strid med det oppdragsgiverne med rimelighet kunne forvente ved det aktuelle oppdraget. Det er heller ikke fremlagt opplysninger som tilsier at sikrede burde ha hatt andre rutiner for å beskytte mot planlagt tyveri, eller at vekteren burde handlet annerledes i den konkrete situasjonen. Nemnda kan ut fra den fremlagte informasjonen ikke se at det er grunnlag

for å si at vekteren handlet uaktsomhet. Det er i så fall heller ikke noe grunnlag for arbeidsgiveransvar for sikrede etter skl. § 2-1.

Tap av gjenstander som er overlatt i annen manns varetekt er i utgangspunktet eierens risiko hvis det ikke foreligger noe ansvarsgrunnlag. Den korrekte fremgangsmåten er derfor at eieren søker dekning for tapet under sin bygningsforsikring, og at utskiftning av nøkler evt. dekkes som redningskostnader.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).